

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya

PREU: 15 CENTIMS — SURT LOS DISSAPTES

<p>PREUS DE SUSCRIPCIÓ En Barcelona Ptas. 2 trimestre Fora ciutat » 2 » Los suscriptors del interior reben las obras del : : : : : folletí encuadernadas : : : : :</p>	<p>DIRECTOR D. Joan Brú Sanclement REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ Carrer de las Cabras, 13, 2na (Buzó á la escala)</p>	<p>PREUS DE CADA NÚMERO Número corrent. 15 cénts. Los números atrassats son al mateix : : : : : preu y sense folletí : : : : :</p>
---	--	--

Las preocupacions

¿Qui no 'n té alguna?

Si algú vos diu que no 'n té, ja 'n té.

Perque tenirne y creurers no tenirne, ja es una preocupació com qualsevol altra. Es la preocupació de créurers despreocupat.

Quedém donchs en que tothom ne té y n' hi ha per tot.

Mes en lloch com á montanya.

Allí n' hi ha cria.

Y es perque es una planta que allí no troba res que la combati.

La instrucció y lo contacte ab la gent, desarrela moltes preocupacions, com matan molta erba tots los que passejan per un prat.

A montanya la civilització s' hi passeja poch y per ço es allí ahont las preocupacions treuhen més ufana.

Un servidor de vostés n' ha vist l' exemple.

Y he reparat una cosa.

Las preocupacions, á la *cuenta*, son á n' al nostre ser moral lo que á n' al ser fisich es lo nas, los ulls, la boca ó la forma ovalada ó rodona de la cara.

¿No considerarian vostés absolutament neci lo dir á una persona:—Home ¿cóm es que no 's cambia aquest nas que té á la cara?

Es clar que ho fora.

Donchs tan neci es com aixó, dir á algú que perque te aquesta preocupació ó aquella altra.

La té, perque la té.

La causa no vulgan saberla.

Y un cop ja la té, si está ben arrelada, ni raóhs la véncen, ni evidencias la matan, ni probas la destruixen.

Es un oidium que no hi pot re 'l sofre.

Un amianto que res lo crema. Una filoxera que 's riu de totas las brigadas.

A mí m' ha passat lo que ara vaig á contarlos.

En una torre, no de moros, de cristians, perque cada vetlla s' hi deya 'l rosari. En aquesta torre, ahont jo fa dos estius m' estava, se va oferir lo cas de tenir que plantarhi un llorer.

La masovera, veyent que 'l seu marit anava á plantarlo:— No, digué, de cap manera, no 'l plantis, perque al qui planta un llorer al cap del any l' enterran.

Jo, que tinch la preocupació de que só despreocupat, vaig enfadarme

¡Vegin si soch despreocupat, que m' enfado de que 'ls altres no ho siguin!

Enfadat que vaig estar:

—Vaja, vaig dirlos, ¿si jo planto 'l llorer, y passa temps, y la Joana balla, y 'l llorer va creixent, y al cap del any no 'm moro, seguirán creyent en aquesta falorxía?

¡Ah, fills que vaig haver dit!

—Com que aixó no podrá probarho.

—Com que no li deixarém plantar.

—Com que encara que sapiguém lligarlo, perque vosté no 's mati aixís á gratcient, serém capassos de ferho.

—¿Y donchs qui plantará 'l llorer? — vaig dir

jo, veient que ab la forsa que tenia la preocupació se perdria la planta.

—En Vicens—va contestar la masovera.

—¿Y aquest Vicens, no 's morirà?—vaig dir jo.

—Sí; però com que, pobret, ja n' ha plantat un altre sense saberho, y lo mateix ha de morir per un que per dos, ell es qui podrà ferho.

Y tal dit, tal fet.

En Vicens va plantar lo llorer.

Jo 'n vaig plantar un altre.

No vaig voler que aquell héroe se n' anés al altra vida sens tenir al menys algú ab qui enraonar pe 'l camí.

Y com que qui dia passa any empeny, anava passant l' any.

La masovera que havia sapigut que jo havia plantat l' altre llorer enviava cada punt recados á casa en la seguritat de que un dia ó altre li dirian que jo no 'm trobava bé.

May he tingut més salut.

En Vicens, més que salut, anava engreixant que semblava que l' inflessen.

Al últim van arribar las dotze del mitj dia en que feya un any d' aquell que marcava lo terme fatal de la nostra existencia.

Me vaig recordar de la última hora de *L' any mil* del amich Guimerá.

Aquell dia la Mort tenia feyna á l' India. Era llavors que 'ls inglesos feyan aquellas matansas á Bombay y várem tenir la sort de que 's va olvidar de nosaltres.

Al cumplir los catorze mesos, la masovera va venir á casa.

La millor proba de que jo era viu, fou que jo vaig ser qui li va obrir la porta.

¿Que 's pensan potser que va entrar sofocada ab tot y veurer que qui la havia oberta no era un fantasma?

¡Ah! No senyors, no.

Ella no sabia per quina causa en Vicens y jo eram vius havent ja complert l' any de la plantada dels llaurers; mes no per aixó havia cedit en la preocupació que la dominava.

—Vaja — li vaig dir — que, havent vist lo nostre exemple ara ja deixariau plantar un llorer á n' al vostre home.

—Ni que 'm dés mil duros porque ho fés— contestá ferma.

Y deya veritat.

Perque la evidencia de que 'l fet no s' hagués verificat no volia dir rés per ella.

Ella havia conegut, y nos los anomenava, dos que havent plantat llozers havian mort ans de finir la época fixada, y com que aquells feyan més proba que nosaltres porque ells li alimentavan la preocupació y nosaltres li destruham, aquells eran los que li servian de pauta.

Lo nostre, per més que era una evidencia, deya que no ho entenia; pero més tart ó més dejorn estava segura que la nostra mort havia de venir d' aquella plantada.

Figúrinse, donchs, quan las preocupacions resisteixen probas com aquesta, si no es un deliri pensar en que mañ pugan estirparse.

¡Pobras vinyas filoxeradas si no hi hagués més esperansa per ellas!

Mentres mon siga mon, hi haurá bruixas, y saludadors, y curanders, y sonámbulas.

Mentres la humanitat alenti, subsistirán tonterías com la de créurer que si un gos grinyola morirá un del vehinat; que lo trencarse un mirall porta desgracias; que 'l vessar oli es un mal signe, que l' entrar un burinot negre du desdixta y que 'l véurer una papallona blanca porta sort.

¿Quí es que s' atreveix á lograr que tots los cantants debutin en divendres?

¿Quí es que s' atreveix á lograr que tots los marins marxín en semblant dia?

¿Y per qué?

Perque som així.

Perque la imaginació del ser humá té, com la cervesa, la seva part escumosa, y en aquesta part es ahont resideix tot aquest element afanyós de maravillositat que no sembla sino que en cada bombolla guarda una d' aquestas visions estranyas que 'ns atrauhen y dominan.

Y tothom ne té alguna.

Y si no portessen moltas vegadas á la catástrofe, á mí fins me complauría, porque qui no té res que fer al gat pentina, y fora un entreteniment com qualsevol altre lo riure ab las estranyesas en que la gent posa fé entera.

Y no hi val lo ser religiós ni ateo.

Los que creuhen, no tenen inconvenient en posar frente á frente de Deu lo poder d' una bruixa y més d' una vegada he sentit dir jo á un que s' alaba de no creurer en res, que ell se guardaria ben bé de marxar en dimars ó en divendres.

Y ja que ara he dit de bruixa.

Aprofitemne una per acabar l' article.

Me trobava jo en un poble ahont la van comensar á dar en que una dona era bruixa.

Las senyas convencionals ab que 's coneix una bruixa fallavan totas. Aixó no obstant, tothom va seguir creyent que ho era.

Si pedregava, si 'ls gudays se posavan malalts, si las gallinas no ponían, tothom ne sabia la causa. Era la bruixa que 'ls malmirava, y d' aixó provenia.

Tant ho van creure aixís, que un dia van matarla.

Com que tot lo poble va protegir l' assessí, aquest no va descobrirse.

Lo fill de la bruixa, fet un mar de plor, un dia me 'n parlava.

Y 'm deya:

—Y á fé, senyor Soler, que la meva mare no ho era, perquè á missa van fer senyals á la pica de l'aygua beneyta, li van clavar agullas de cap al vestit fent creu, y ella per aixó va poder sortir de la iglesia y va resistir totas las probas.—

Jo vaig quedar mirantmel fit á fit y li vaig preguntar:

—Bé, pero ¿vos que hi creyéu en bruixas?—

—¡Ah! Si senyor que hi crech—me va dir ell, —pero encara que hi cregui, jo sé de cert que la meva mare no ho era.

—Donchs, fill—li vaig contestar — si creyéu en bruixas, preguéu á Deu per la vostra mare y prenéu paciència, perquè es clar que s'hi ha de haver bruixas y una dona ú altre ho ha de ser, res té de particular que algú cregués que la vostra mare ho era.—

Y velshiáquí.

¡Ah! M'olvidava que, fa més d'un any, trovantme á casa d'en Vicens, aquell ab qui vaig plantar lo llorer, va entrar un burinot negre... y... per ara... tant ell com jo, gracias á Deu, bons.

Per servirlos.

FREDERICH SOLER.

La eterna incògnita

Quan Deu hagué creat á Adam y Eva els doná el Paradís com mellor joya. la «Veritat», de forma tan angélica que ella tan sols dels dos feya la gloria.

Mes quan son manament trencat hagueren sa ditxa y benestar acabá prompte, puig Deu, per castigar sa negra falta prengué la «Veritat», la portá á fora.

Desde llavors que 'ls fills dels primers pares assedegats del pler que Deu els roba, buscan la «Veritat», l'etern enigma, l'ideal més suprém... y en lloch la troban.

JOSEPH ALADERN.

XVI Petit Concurs

(BASES PUBLICADAS EN LO NÚMERO 177)

III

26, La ondina. — 27, Picarols y campanetas. — 28, La Festa Major. — 29, La tornaboda. — 30, ¡Quina gatzara! — 31, ¡Enamorada! — 32, Sobre 'l mar. — 33, Balada.

Avuy s'acaba 'l plasso d'admissió.

Al número vinent se publicarà complerta la llista de las composicions rebudas.

Balada

LEMA:

Un jay del poblet
quan aço 'm contava,
de sos vermells ulls
saltavan dos llágrimas.

La nina ha fugit—del costat dels pares,
ab un bordegás—d'aquella encontrada
cançoner, ferreny—tot ell fet un maula.

Tot lo poble en pes—al saber la nova,
ajudan als vells—á cercar la joya,
joya y robador,—mes en lloch los trovan.

Lo pare ab afany—los voltants regira,
la mare també—si per cas podia;
l'acora 'l neguit—y ¡pobre! s'enllita.

L'aymant verdader—quan aço escoltava
replega un estol,—tot es jovenalla,
armats de garrots—y á cercarlo 's llançan.

Lo lladre traydor—de la bella aymada
del fort capitá—que per recobrarla,
daria de grat—la sang que l'aguanta.

Segueixen camins—saltan torrenteras,
de camps y marjals—¡redéu si 'n travessan!
tot ho fan de grat—la feyna no 's pesa.

Passant per l'hostal—per beurer s'aturan,
tots están cançats—¡ab quin ayre suan!
no s'han de cançar—si corran com furas.

¿Troban viandants?—ja los escometen
dihentlos seguit—si han vist la parella,
que ab tant de treball—tot lo dia cercan.

Per fi 'ls han trobat—dessota una alzina,
lo lladre furient—aixís que 'ls ovira,
s'arrenca un punyal—y 's lleva la vida.

De rabia l'aymant—los llavis s'amossa,
la nina segueix—á la brava colla
que duyan lo mort.—¡Y quina vergonya!

Sen'vora 'l poblet—la grossa campana
ab ayre molt trist—pel traydor brandava,
la nina eixos tochs—l'hi entran á la ánima.

Van fent lo camí—ni paraula 's diuhen,
ella á terra 'ls ulls—ni menos se 'ls mira,
quina fletxa al cor—d'aquell que la estima.

Quan son á ne 'l pont—trovan la parella
dels pobres vellets—que ab ansia 'ls esperan
seguts al pedrís—de la brana dreta.

¡Quin quadro més trist!—¡Los vellets com plo-
la filla no vol—estarshi á la vora, [ran!
dessobte ab dalit—á la brana 's posa.

Diu: l'honra he perdut,—malhaja, sí, l'hora;
l'amor no meresch—de mos pares ¡pobres!
Janot, t'he mancat,—no puch ser ta esposa.

Aixís que acabá—de di estas paraulas,
daltabaix del pont—ab furia 's tirava,
y al lluny se sentí—brandar la campana.

Un jay del poblet
quan aixó 'm contava,
de sos vermells ulls
saltavan dos llágrimas.

ANTON BUSQUETS Y PUNSET.

D. TOMÁS BRETÓN

La Dolores

La nova òpera espanyola que ab tan gran èxit ve representantse á diari en lo Teatro Tivoli, es una creació que formarà época en los anals de la música espanyola.

Lo mestre Bretón ha posat en ella un caudal d'inspiració que acredita una vegada més los grans dots del celebrat autor de *Los amantes de Teruel*, *Garín* y *La Verbena de la Paloma*.

No detallarém una á una las bellas que enclou la partitura que actualment ab tant dalit y entusiasme saboreja nostre públich, pero sí afirmarém, que en ella sobressurt en grau máxim, la escena de la *rondalla*, que ocupa casi tota la meytat del primer acte, verdader devassall de modulacions de la bellíssima *jota* aragonesa, base del present drama musical.

L'acció dramática segueix punt per punt á la del drama del mateix títol de Feliu y Codina. Aquest treball ha estat á càrrech del mestre Bretón, haventne surtit ayrosíssim, reconegut aixís mateix per l'autor senyor Feliu.

Lo desempenyo es molt cuydat, essent objecte tots los artistas de repetits aplausos. Per quins motius y tractantse d'un d'aquells èxits vritat, en lo que no hi ha hagut altre preparació que 'l mateix mérit de l'obra, lo número de sas representacions será extraordinari, ja que tot Barcelona anirá desfilant per lo popular Teatro del Tivoli.

Retall

Sempre 's queixa la Leonor
de que 'l mon es una farsa
y ella, ha jurat fals amor
al fill gran d'un teixidor,
á dos soldats y un comparsa.

FRANCESCH COMAS.

Marsella, Génova, Milán

DEU DIAS DE VIATJE

V

En marxa. — De Marsella á Tolon. — Tolon plassa forta. — Lo paisatge. — País de luxo. — *St. Raphael*. — Niza. — Assimilació francesa.

Desde Marsella á Tolon lo tren porta, en alguns trajectes, la velocitat de vuitanta tres kilòmetros per hora.

Las estacions de La Blancarde, La Pomme, Saint Marcel, Saint Menet, La Penne, Camp-Major, Aubagne, Cassis, La Ciotat, Saint Cyr, Bandol, Ollionles y L. Seyne, desfilan com una exhalació, sense donar temps per veurelas y entre mitj d'ellas un paisatge que va cambiant á cada segon, y ahont plans y montanyas se sucseixen ab rapidés vertiginosa.

Tolon, vist desde 'l ferrocarril, te tot l'aspecte d'una població de segon ordre, que te més de fortaleza y quartel que d'altra cosa. Sembla un centinella avansat cap á la frontera italiana; demostració constant del seu poderío, feta per los francesos als seus vehins de la península.

Després de Tolon lo paisatge se modifica y transforma. Los camps de cultiu se van convertint, poch á poch, en jardins, las fábricas y establiments industrials en chalets, palacios y hotels y las carreteras en passeijos y amples y sombreadas avingudas.

Los molls per la carga y descarga dels productes del comer, son sustituhits per petits embarcadors, mitj amagats ab coqueteria, entre 'ls brancatjes que arriban hasta 'l peu del mar, y esculpits ab gust pintoresch en las escarpadas rocas; y 'ls grans vapors de transport y las barcas pescadoras, se perden de vista y sols surcan las aiguas de las tranquilas ensenadas de la retallada costa, los *yachts* de recreo y *squifs* de regatas.

La Garde, La Pauline, La Failede, Solliés-Pont, Cuers-Pierrefeu, Puget Ville, Carmoules, Pignans, Gonfaron, Le Luc, Vidauban, Les Arcs, Le Muy, Roquebrune, Poget-sur-argens y Frejus, son poblacions molt petites y sense importancia.

En Saint Raphael existeixen un grupo de canteras que produheixen una de las millors pedras del mon y que s'utilisa per empedrar las vias de gran número de poblacions de Fransa é Italia.

Ditas minas se troban situadas aprop del mar y presentan un efecte y punt de vista molt pin-toresch.

Desde Saint Raphael hasta La Bocca, hi han las poblacions de La Bouleire, Agay, Le Tiayos, Theoule y La Nopoule.

En aquest curt trajecte de 29 kilòmetros, l'aspecte del paisatge acaba de fer un cambi complet. Se comensan á veure palmeras y altres plantas tropicals; lo sol sembla més espléndit y lo cel més blau.

A la següent població de Cannes comensa un parch inmens, que 's prolonga fins á la frontera italiana.

Golfe Juan Vall, Juan les Pris, Antibes, Cagnes, Saint Laurent de Var y Var; constituheixen deliciosos grupos de blancas casetas que 's destacan clarament damunt del fondo fosch de la vegetació exuberant. Las casas semblan totas novias, acabadas de fer, á lo qual hi ha contribuït poderosament los rescents terremotos que van derribar ab sas fortas trepidacions tots los edificis vells y ruinosos. De modo que alló resulta un conjunt d' hotelets nous, artistichs y bonichs, fets d' ahir, per embellir lo paisatge, donantli una nota més de riquesa y bon gust, que pert tot arreu en detall y conjunt s' hi respira.

Niza es una població important y gran, pero es una població de recreo, de pas, d' estació, sostinguda per los diners dels inglesos, alemanys y russos, que van á invernari, gastantli 'ls seus millons; que molts cops resideixen á Niza, pero ab los expressos del dematí y 'l vespre, especials entre Niza y Vintimille, van cada dia al casino de Monte-Carlo.

Niza es una població molt cómoda per passejarshi y viurehi de rēnda; pero en ella hi domina un ambient de comoditats y luxu, no l' esperit laboriós é industrial del poble francés.

Desde allí fins á la frontera italiana lo terreno es sumament accidentat y 's passen gran número de túnels, per lo qual la velocitat que portan los convoys ferroviaris es molt menor que en altres trajectes. Per aquells encontorns hi ocorregué rescentment un xoch de dos trens, que va causar gran número de víctimas, y aixó fa que 's redoblin las precaucions.

L' esperit dominant y assimilador de la nació francesa 's demostra en los terrenos que allavors s' atravessan, despresos fa pochs anys á Italia per agregarlos á Fransa, y que sense haver perdut en lo fons certa frescura y gracia artística italiana, tenen perfectament imprés el sello (*le cachet*) de la vida francesa.

F. DALMASES GIL.

¡Aixís va 'l mon!

Todo está perdido en una sociedad cuando los malvados sirven (e ejemplo, y los hombres de bien sirven de risa.

Pitágoras.

Patir sempre, eternament;
viure en una societat...
que, de l' home més honrat
ne vol fé un home dolent.
Viure entre gent depravada
que, pe 'ls ignorants, son santas
sas paraulas, y ¡son tantas
las llenguas (mala negada)
que tacan l' honor d' un homa,
que 'l maltractan y trepitjan
y mala sort l' hi desitjan
perque no 'ls segueix sa broma!...
També 't fan mil prometensas
la plaga dels romancers
que resultan embustersos
rebuscantse mil defensas
per no cumplí 'l qu' han promés
devant d' altres, més darrera
obran ja d' altra manera
porque 'ls raca l' interés.
Per desfer lo compromís,
mil absurdos te bescantan,
y per protegirte 't plantan
bolas fins al primer pis.
Després que t' han fet prou mal
burlantse de ta desgracia.
si no 'ls has caigut en gracia
en ré 't trovan prou formal.
Aixís es que, sols fan cas
d' homes qu' ab sa tonta manya,
á n' als ignorants enganya,
y 'l que 's bó, no pot da un pas.
Mes, lo mon tant sols desitja
(y ho ha pres ja per manía)
que se 'l llepi tot lo dia
y al qu' aixís no ho fá, 'l trepitja.
¡Pobre es, qui sempre 's desvieu
per complaure y cumplir,
y allunya sempre 'l fingir
y entre mentidas no viu!
Sempre 'l mon trova dolent
lo qu' inventa ell sols per vici,
y no veu lo sacrifici
ni 'l mérit de l' ignocent.
Pero hi ha una Providencia
que 't dirá:—¡Si tens pá sech
feste sopas, que ja 't crech,
pero amigo... pren paciencia!

ABELARDO COMA.

NOSTRAS ACTRIUS

CARLOTA DE MENA

Massa autoritat

Sorpresos quedarem al enterarnos que 'n lo *meeting* celebrat diumenge passat per los lliurepensadors en lo Circo Ecuestre, lo delegat del senyor Gobernador, atribuintse, á nostre entendre, facultats fora de tó, interrompí l' acte y fins maná á un dels oradors, que pera millor ferse entendre y per estar en possessió d' esposar ab més claretat sas ideas, parlés en castellá en lloch de usá en son llenguatge l' idioma catalá, es á dir, l' idioma de nostra infantesa, l' idioma ab el que nos ensenyaren á aymar l' Espanya, que avuy ens fustiga, tal volta perque no 'ns entén ó perque nostra grandesa catalana cega d' enveja á qui no té mérits per igualarsens.

Per tots los costats que 's miri eixa qüestió, venim á entendre que la decisió del mentat delegat, de qui per misericordia no 'ns recordém lo nom, fou un acte de estralimitació d' autoritat.

No 's tractava pas de revifar las passions revolucionarias cridant á un nou 35, sino de que 'ls oyents entenguessen que llibertat y justicia era la mateixa cosa que nosaltres enteném quan se 'ns parla dels drets de conciencia y de igualtat devant la lley.

Que no es pecaminós ni molt menos expresarse en catalá, be ho sabém nosaltres, que sobre todas las cosas de la vida política, nos posém á dalt del cap l' esperit de nostras sagradas tradicions; ho saben també els castellans, ho saben los gobernadors civils anteriors al senyor Sánchez de Toledo; ho sab l' Academia de la Llengua, ho ha sapigut tot un jefe de govern, y fins també ho ha sapigut la mateixa reyna Regent.

Fem, donchs, un poquet d' historia.

En la festa dels Jochs Florals del any 71, lo governador senyor Iglesias, concedí en nom del rey Amadeo, tres condecoracions als tres primers poetas premiats en aquell certámen dedicat al renaixement del catalanisme, pronunciant las paraulas d' obertura en catalá. A darrera de aquell governador ne vingueren d' altres que en igualtat de circumstancias mostraren la ridiculés de son esforç per assimilar lo llenguatge de sa petita oració de comensament á la parla usada en la solemnitat literari-política que 's comemorava. Més tart, l' Academia de la Llengua, premiant á 'n Soler per sa *Batalla de Reynas*, reconeixia ben á las claras en l' idioma catalá, sino l' idioma oficial, un idioma nacional; y tots recordém encara que quan l' Exposició Universal del 88, los Jochs Florals (els oficials) d' aquell any, celebrats en lo Palau de Bellas Arts, fóren presidits per la reyna Regent, y en son nom lo senyor Sagasta, jefe del Govern, donant tota la

ostentació possible y força característica á aquella solemnitat, digué: *S' obra le festa.*

No cal pas robustir ab nous arguments los avants apuntats, per convenir en que la parla catalana es atmesa per los alts poders del Estat, quan de las intimitats de Catalunya 's tracta; davant d' ells es de poca forsa anyadir que 'l municipi de Barcelona otorgá son permís á un de sos concellers (lo senyor Antón Vallés, avuy novament regidor) per parlar en catalá en plé consistori, sens que per eixa causa los astres tremolessin, ni un senyor... no sé com, pretingués ab sa conducta detenir la rotació del globo.

Aném á pams. ¿Es vetjatnos y oprimitnos com se preten que 'ls catalans contribueixen á la gloriosa unitat española? Creyém que no. Donchs si es aixís, procuri qui pugui no enviar á presidí nostres manifestacions legals á delegats de la mena dels *Gutierrez*, que tal volta per tota ilustració tenen l' instint de servir á l' amo, y com idea d' autoritat la legislació de la *partida de la porra*.

Recórdissen nostres governants de las célebres paraulas del prudent general Dulce: *Cataluña se gobierna sola.*

R. C. y R.

Servey de fora

GRACIA.—Ab escullida concurrencia se representá lo diumenge últim en lo «Círcul de Propietaris», lo reputat drama *Las joyas de la Roser*, obtenint una execució acceptable. En lo teatro Moratín hi trevalla una companyia de declamació en la que hi figura la aplaudida actriu D.ª Elisa Mallí; en las funcions de tarde y nit del diumenge, escoltaren forts aplausos tan la esmentada senyora com las principals parts. En «La Banyà», continua donantshi balls de societat fins al més entrant, que probablement comensará la temporada teatral.—M.

SANT FELIU DE CODINAS.—En lo «Casino Felicense» tingué lloch diumenge passat una escullidíssima funció de la que formaren part la pessa *Un bateig á cops de punys*, de Molgosa, y la bonica sarsuela *La Lluna en un cove*, de Campmany, en las que s' hi distingiren los senyors Molgosa, Prats, Danti y Carbonell, y en especial la senyoreta Susana qu' es molt celebrada d' aquest públich.

Las sarsuelas que ab molt aplauso se posan en escena estant concertadas per lo mestre Emili Serra, qui 's fa digne d' aplauso per l' acert que 'l distingueix.—S.

SANTA COLOMA DE QUERALT.—En un dels dias de la passada festa major, en lo «Centre Moral» se posá en escena lo celebrat drama *Las evras del Mas*, que obtingué molt bon desempenyo.—T.

GIRONELLA.—Ab motiu de la festa major d' aquesta bonica població, en lo «Centre Carlista», s' hi repre-

sentá lo drama del Sr. Piquet *Lo port de salvació*, acabant la funció la comedia *Un afaita clatells*. Los Concerts y balls donats per la orquesta «La Lira», de Sabadell, foren ben executats valentlos molts aplausos.

VILAFRANCA.—Ab motiu de la festa major estava anunciada per ahir vespre en lo teatro Principal una representació del celebrat drama *María Rosa*, y pera avuy lo gran drama *La hostalera de la Vall*.—A.

TORTOSA.—Pera dijous d' aquesta setmana s' anuncia la primera de las cinch representacions que donará la companyia catalana que dirigeix D. Teodor Bonaplata. S' anunciaren per aquest dia *Tenorios!* y *A mitj camí*.—A.

SANT HIPÓLIT.—En lo «Centre Carlista», diumenge, 17 del corrent, hi hagué funció posantse en escena una obra castellana, acabant la funció lo cómic juguet catalá *Dos Aixelebrats*. S' hi varen distingir los Srs. Badosa, Burguet y Serrat, ab sos respectius papers de Carbonell, Gabarró y Tarrasco.

TIANA.—En un dels dias de la passada festa major, en lo teatro d' aquesta bonica població, va donarse una representació del important drama, *Lo contramesstre*.—A.

TARADELL.—Lo diumenge passat, dia 25 del corrent, en lo Teatro Principal, hi hagué funció. Posaren en escena las obras *Los Bandolers*, *Los Héroes del Bruch* y *Lo Carboner*. En el desempenyo s' hi varen distingir tots quants hi prengueren part.

Lo dilluns 26, en lo mateix teatro, varen representar el drama catalá de D. Joaquim Alvanell y Vila, *Lo Retorn de Palestina*, que agradá molt á la concurrència.—J. S.

SANT JULIÀ DE VILATORTA.—Diumenge passat en lo Teatro del Centro de Vilatorra, posaren en escena lo drama catalá, original del immortal poeta D. Frederich Soler (Seraffi Pitarra), *Lo Ferrer de tall*. S' hi varen distingir lo senyor Rivas en lo paper de «Jordi» y el aventatjat aficionat del «Casino Comercial de Vich», senyor Aguilar, ab lo seu respectiu d' Arnal.

La concurrència numerosíssima.—J. S.

¡...!

De ta hermosura prendada
ets altiva, ets extremada,
y pel mirall influída
en el mon passas la vida
enganyantlo y enganyada.
Y ¿qué es al fi ta hermosura?
quan á dins ta vestidura
de caru, que 'l desitj halaga,
la calavera hi dus, Pura,
¡últim que la terra 's traga!

V. COTS SAMON.

Novas

Acaba ab lo present número la popular sarsuela *Setze jutjes*, comensada en lo anterior.

Al número vinent comensará la celebrada comedia en dos actes y en vers *A la lluna de Valencia*, original del popular autor D. Narcís Campmany y Pahissa.

Es aquesta una de las obras que més s' ha represen-

tat á Catalunya y que més gloria ha donat á son autor. La edició está de molt temps ha agotada, pagantse á preu molt elevat los pochs exemplars que circulan.

Entre las més próximas á surtir, tenim preparadas pera ferho en l' ordre que 's cregui convenient, *Lo quant del degollat*, de Balaguer, *La herencia del oncle Pau*, de Colomer. ¡¡¡13!!! de Roure, *Los tres toms*, de Campmany, *Als peus de vosté*, de Palá, *Lladres de ciutat*, de Arús, é interminable llista mes, de tot lo superior y més celebrat de nostre esplendent teatro.

La setmana passada s' estrená en lo Circo Espanyol una sarsuela, arreglo al castellá de la pessa *Pintura fi de siglo*, baix lo titul de *Como el gallo de Morón*, fet per los mateixos autors senyors Dalmases Gil y Guasch Tombas, ab música del aplaudit compositor Carlos Oró.

Agradá moltíssim, essent celebrat lo llibre com també la música, que te motius molt agradables y está instrumentada ab gust.

Bigoti y mosca se titula una comedia en un acte que pera son estreno ha sigut entregada á la empresa del teatro Romea.

Dimecres s' estrená en lo teatro Eldorado lo ball *Wanda* per la companyia Ansaldo.

Es aquest ball de combinacions de molt mérit, especialment en tot lo referent á la tramoya escénica.

Tot lo cos de ball hi obté grans aplausos y molt entussiasias la primera parella.

Ha tingut lloch en lo Jardí Espanyol la represa de la bonica sarsueleta *La mar vella*, llibre del Sr. Aulés, havent sigut rebuda ab la mateixa acceptació d' altres vegadas.

Diumenge vinent en lo «Foment Martinense» se posará en escena la bonica comedia *Los estudiantes de Cervera*, y s' estrenará la en un acte *La Baronesa*, lletra de Joan Ribas Puigvert y música del mestre don Joan Estrada.

Ha causat tan fonda impressió, qu' está essent objecte d' enérgicas protestas, la conducta de un delegat del governador que en lo *meeting* que 's celebrá diumenge passat en lo Circo Ecuestre, privá d' expressarse en catalá á un dels oradors.

La vritat es que no havíam vist may procedir semblant y sí, molt al contrari, l' admissió y assentiment del us de la llengua catalana per superioritats de alta categoria, que 'l mateix delegat representava en aquells moments.

¿Será que 'l tal senyor Manzano té atribucions fins avuy desconegudas? Esperém lo resultat ja que aixís s' ha demanat al ministre de Governació.

Dissapte debutá en lo teatro Líric l' orfeó anomenat *Capella nacional rusa*, que ha vingut á nostra ciutat ab l' objecte de donar una serie de concerts.

Obtingué un éxit entussiasista, sorprenent la novetat de sos cants patris y l' afinació y especial colorit ab

que 'ls interpretan. L'èxit ha continuat creixent en los concerts successius que ha vingut donant.

Havent regressat de la seva estada á fora ciutat, torna á formar part de la companyia del Jardí Espanyol lo celebrat artista D. Conrat Colomer.

S'ha constituït en aquesta ciutat una nova societat recreativa que porta 'l nom de *Frederich Soter*. Tindrà son local en lo teatro Olimpo y alternará ab balls las funcions teatrals. La primera d'aquestas tindrà lloch lo diumenge 8 de Septiembre pròxim, posant en escena lo preciós drama *Las euras del mas*, original del insigne autor de qui pren nom la societat.

En lo Circo Ecuestre han tingut lloch los debuts de la diminuta artista Natalhie, que 's fa aplaudir extraordinariament en las sorts de adivinació com en los *couplets* que canta, y dimars se verificá lo del negre excèntric musical Bibobi que 's lo millor que s'ha presentat en aquest gènerò.

Cul de sach

Reflecsions de un actor tronat:

«No hi ha res que 'm rebenti tant com fer algun paper en aquestas comedias en que figura que 's celebra un banquet... Gana que un hom ja té, assentat á una tau la de gran aparato, desplega el toballó, y per fi, acontentat ab quatre trossets de llonguet posats en un plat, y per més mófa encare te 'ls tens de menjar ab forquilla... ¡Vaja! cada vegada que 'm succeheix hi acabo de fondre 'l poch greix que 'm queda...»

Veyeu? en aixó sí que obligaria als empresaris á ferlos respectar la propietat escènica.»

L'actor francés Deulanay en una de sas creacions

Cap-vespre

Lo sol s'est post darrera l'alta serra;
reposa 'l camp, embolcallat de sombras,
en plácida quietut.

Un trist llumet guspira en la masía,
y 's va enlayrant, sortint de sa teulada,
xica espiral de fum.

Brillant estel, lo precursor del vespre,
va apareixent, com misteriosa antorxa,
en lo blavíssim cel.

Núvol petit de blanquinosa boyra
faldeija 'l bosch, demunt seu estenentse,
y 's borra lentament.

Lo fresch airet que besa la pineda,
gronxa també dels vellaners las ramás,
movent grata remor.

Rich-reja 'l grill desde son llit de brosta,
y un cant suau, de dolsa melangia,
entona 'l rossinyol.

F. MARIO.

Enigmas

Xarada

Total á m'aymada terra
causa 'ls fets del centralisme;
Catalunya no homenatje
pompós é hipócritas vivas
perque la sentin tributa
á sos fills que á la mort miran,
Catalunya s'entusiasma
en silenci, en la llar trista
'hont hi manca 'l fill preuhat
que á lluytar nau encamina.
Per' xó ingrata *tersa-quarta*
al veurer la nostra via
se *prima-dos-ters*, puig terra,
que 's ma patria, jamay nía
en sos fills fals entusiasme,
set del or é hipocretisme.
Si *tot* Catalunya 't causa
de *tres-quart hu-dos-ters* vida,
orgull cerca ab l'entusiasme
que tu sents en la llar trista.

SISQUET DEL FULL.

Tarjeta

DOLORS FERRER CHILE

(DACA)

REUS

Formar ab aquestas lletres lo nom d'una comedia catalana y 'l nom del seu autor

ALLICRAM.

Las soluciones en lo pròxim número

* * *

Soluciones dels insertats en lo número 185

XARADA.—En-ho-ra-bo-na.

GEROGLÍFICH.—Un pas de comedia.

AVÍS.—Tots aquells que desitjin tenir enquadernat l'exemplar de la sarsuela *Setze jutjes...* poden passar á verificar lo cambi ab las condicions de costum.—Preu 10 céntims.